КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ І ТУРИЗМУ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИК З ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Галузь знань	J Транспорт та послуги / 24 Сфера обслуговування
Спеціальність	J3 Туризм та рекреація / 242 Туризм і рекреація
Освітній рівень	бакалавр
Освітня програма	Туристичне обслуговування
Форма здобуття освіти	денна

КИЇВ – 2026

Наскрізна програма практик з туристичного обслуговування для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету туризму, бізнесу і психології. Спеціальності J Транспорт та послуги / 242 Туризм і рекреація. Освітня програма Туристичне обслуговування.

Розробники програми: Кучерява Г., декан факультету туризму, бізнесу і психології, кандидат географічних наук, доцент.
Зінченко В., доцент кафедри історії і туризму, кандидат історичних наук;
Гедін М., доцент кафедри історії і туризму, кандидат історичних наук, доцент;
Комова О., старший викладач кафедри історії і туризму, завідувач музею історії Київського національного лінгвістичного університету.

Рецензент: Васильчук В., завідувач кафедри історії і туризму Київського національного лінгвістичного університету, доктор історичних наук, професор.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми: Кучерява Г., кандидат географічних наук, доцент, декан факультету туризму, бізнесу і психології.

_____

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри історії і туризму
«31» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри проф. Володимир ВАСИЛЬЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології «14» вересня 2026 року, протокол № 1

Голова вченої ради факультету доц. Ганна КУЧЕРЯВА

Пояснювальна записка

Практика здобувачів вищої освіти є важливим і невід'ємним складником навчального процесу за освітньою програмою Туристичне обслуговування спеціальностей J Транспорт та послуги / 242 Туризм і рекреація, логічним продовженням лекційних, практичних та семінарських занять і початковою ланкою в системі практичної їх підготовки до роботи на підприємствах туристичної сфери та індустрії гостинності.

Головною метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти є систематизація і розширення навиків самостійної роботи у розв'язанні конкретних завдань у сфері туризму і рекреації, які входять у коло обов'язків фахівців з туристичного обслуговування.

Освітньою програмою Туристичне обслуговування передбачено чотири види практик:

1. Навчальна туристично-краєзнавча практика
2. Екскурсійна практика.
3. Технологічна практика.
4. Виробнича практика з туристичного обслуговування.

Організація та проведення практик регламентується Положенням про проведення практик у Київському національному лінгвістичному університеті, що затверджено вченою радою Київського національного лінгвістичного університету 24 листопада 2025 р., протокол № 5. Програми кожного виду практик складені відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 № 1068 та освітньої програми Туристичне обслуговування.

Важливим елементом підготовки фахівців з туризму та рекреації має бути принцип зв'язку між теорією і практикою, що носить обов'язковий характер в усіх формах організації навчального процесу.

Наскрізна програма практик студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за означеною освітньою програмою є основним навчально-методичним документом, розгорнутим планом практичної підготовки здобувачів вищої освіти, містить узагальнений зміст всіх етапів практичної підготовки студентів ОП Туристичне обслуговування, забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність та неперервність, послідовне розширення кола умінь та навичок, їх поступове ускладнення від одного виду практики до іншого.

У наскрізній програмі для кожного виду практики подано рекомендації щодо методів і форм перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких досягли здобувачі вищої освіти. Мета і завдання всіх видів практик спрямовані на формування у студентів загальних, фахових компетентностей і програмних результатів навчання.

Базами для проведення практики (передусім технологічної та виробничої практики з туристичного обслуговування) є туристичні підприємства, компанії

сфери гостинності та готельно-ресторанні комплекси м. Києва та інших регіонів України на основі договорів, укладених з Університетом.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

Мета і завдання всіх видів практик спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти інтегральної, загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання.

Компетентності та програмні результати навчання

Види практик	Інтегральна та загальні компетентності	Спеціальні компетентності	Програмні результати навчання
Навчальна туристично-краєзнавча практика	ІК, ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ЗК09, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, ЗК16, ЗК17	ФК18, ФК19, ФК25, ФК33, ФК35	ПРН01, ПРН02, ПРН05, ПРН11, ПРН17, ПРН18, ПРН23, ПРН24
Екскурсійна практика	ІК, ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК05, ЗК06, ЗК07, ЗК10, ЗК15, ЗК16	ФК17, ФК18, ФК23, ФК25, ФК34, ФК35	ПРН01, ПРН02, ПРН06, ПРН07, ПРН08, ПРН09, ПРН11, ПРН16, ПРН17, ПРН18, ПРН19, ПРН23, ПРН24, ПРН26, ПРН27
Технологічна практика	ІК, ЗК04, ЗК06, ЗК08, ЗК10, ЗК12, ЗК13, ЗК15, ЗК16	ФК17, ФК18, ФК20, ФК21, ФК22, ФК24, ФК26, ФК27, ФК31, ФК32	ПРН01, ПРН02, ПРН03, ПРН06, ПРН08, ПРН10, ПРН11, ПРН12, ПРН13, ПРН16, ПРН17, ПРН18, ПРН19, ПРН22, ПРН23, ПРН24
Виробнича практика з туристичного обслуговування	ІК, ЗК04, ЗК06, ЗК07, ЗК08, ЗК09, ЗК10, ЗК12, ЗК13, ЗК14, ЗК15, ЗК16	ФК17, ФК18, ФК19, ФК20, ФК21, ФК22, ФК23, ФК24, ФК26, ФК27, ФК28, ФК29, ФК30, ФК31, ФК32, ФК34	ПРН01, ПРН02, ПРН03, ПРН05, ПРН06, ПРН07, ПРН08, ПРН09, ПРН10, ПРН11, ПРН12, ПРН13, ПРН15,ПРН16, ПРН17,ПРН18, ПРН19,ПРН20, ПРН21,ПРН22, ПРН23,ПРН24, ПРН26

1.1. Навчальна туристично-краєзнавча практика

Метою навчальної туристично-краєзнавчої практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти І курсу з основами туристично-краєзнавчої роботи, а також закріплення здобутих знань про туристично-рекреаційні ресурси України загалом і міста Києва зокрема.

Завдання навчальної туристично-краєзнавчої практики:

- формування у здобувачів вищої освіти комплексного уявлення про туристсько-рекреаційні ресурси території та основні принципи їх раціонального використання у туристичній діяльності;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей здобувачів у вирішенні поставлених завдань, здатності застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності;
- удосконалення навичок збору, оброблення та аналізу інформації, підготовки та оформлення звітної документації, створення мультимедійних презентацій.

1.2. Екскурсійна практика

Метою екскурсійної практики є закріплення теоретичних знань та практичних навичок з розробки та проведення екскурсій, складання екскурсійного маршруту; засвоєння особливостей проведення різних видів екскурсій; розкриття диференційованого підходу до екскурсійного обслуговування.

Основні завдання екскурсійної практики:

- відвідування різних видів екскурсій, аналіз їх проведення професійними екскурсоводами;
- удосконалення практичних навичок самостійного створення екскурсії, складання загального та індивідуального тексту екскурсії,
- набуття навичок розробки маршруту екскурсії та його апробація в реальних умовах;
- опанування методичних прийомів показу, розповіді та руху під час екскурсії.

1.3. Технологічна практика

Метою технологічної практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час навчання, набуття необхідних практичних навичок і досвіду роботи в сфері планово-економічної, маркетингової, організаційної діяльності туристичних підприємств.

Завданнями технологічної практики є:

- ознайомлення із туристичним підприємством – базою практики, основними напрямами та результатами його діяльності;
- визначення організаційно-правової форми туристичного підприємства, його юридичного статусу;
- ознайомлення з туристичною документацією, партнерськими угодами та іншими правовими документами, які регламентують діяльність підприємства в туризмі;
- вивчення посадових інструкцій працівників туристичного підприємства згідно зі штатним розписом;
- аналіз туристичних послуг і туристичних продуктів, що надаються туристичним підприємством, сегментації ринку, на якому працює підприємство;
- ознайомлення з основними принципами, методами та технологіями просування та реалізації окремих туристичних послуг та турпродукту загалом.

1.4. Виробнича практика з туристичного обслуговування

Метою виробничої практики з туристичного обслуговування є закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час навчання, удосконалення практичних навичок і умінь у сфері туристичного обслуговування, оволодіння сучасними методами і формами організації туристичної діяльності, набуття досвіду прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій, що виникають на туристичних підприємствах у сучасних умовах.

Завданнями виробничої практики з туристичного обслуговування є:

- складання загальної характеристики туристичного підприємства;
- аналіз штатного розпису;
- ознайомлення з функціональними обов’язками та особливостями їх виконання керівниками різних підрозділів туристичного підприємства;
- набуття практичних навичок вирішення типових завдань відповідно до посад;
- підготовка практичного і аналітичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Структура практики, вимоги до учасників освітнього процесу під час практики, зміст практики визначаються програмою відповідного виду практики.

№ з/п	Назва практики	Курс	Семестр	Тривалість	Обсяг		Форма контролю
					кредити	*години*	
1.	Навчальна туристично-краєзнавча практика	I	2	2 тижні	3	90	залік
2.	Екскурсійна практика	II	4	2 тижні	3	90	залік
3.	Технологічна практика	III	6	2 тижні	3	90	залік
4.	Виробнича практика з туристичного обслуговування	IV	8	4 тижні	6	180	залік

2.1. Навчальна туристично-краєзнавча практика

Проходження здобувачами навчальної туристично-краєзнавчої практики проводиться відповідно до графіка навчального процесу.

Ознайомча практика «Вступ до фаху» складається з чотирьох етапів:

1. Підготовчий.
2. Дослідження туристсько-рекреаційних ресурсів території..
3. Опрацювання отриманих результатів
4. Підготовка звітної документації.

2.2. Екскурсійна практика

Проходження здобувачами вищої освіти екскурсійної практики проводиться згідно з ОП Туристичне обслуговування та графіком навчального процесу.

Екскурсійна практика складається з чотирьох етапів:

1. Підготовчий.
2. Відвідування різних видів екскурсій, ознайомлення з методичними прийомами ведення екскурсій професійними екскурсоводами.
3. Розробка та проведення власної екскурсії.

4. Підготовка звітної документації та захист звіту про проходження екскурсійної практики.

2.3. Технологічна практика

Проходження здобувачами вищої освіти технологічної практики проводиться відповідно до ОП Туристичне обслуговування та графіка навчального процесу.

Технологічна практика складається з трьох етапів:

1 етап – підготовчий.

2 етап – власне виробничий;

3 етап – підсумковий.

Технологічна практика проводиться на базах практики, якими можуть бути підприємства (установи, організації) різних форм власності, які працюють на ринку туристичних послуг, і мають відповідати сучасним вимогам, тобто застосовувати сучасні форми та методи управління, організації планово-економічної роботи, комерційної й маркетингової діяльності. Підприємства (установи, організації), що є базами практики, мають мати у своїй структурі підрозділи, діяльність яких відповідає вимогам підготовки фахівців з туристичного обслуговування.

2.4. Виробнича практика з туристичного обслуговування

Проходження здобувачами виробничої практики з туристичного обслуговування проводиться відповідно до ОП Туристичне обслуговування та графіка навчального процесу.

Виробнича практика з туристичного обслуговування складається з трьох етапів:

1 етап – підготовчий.

2 етап – власне виробничий;

3 етап – підсумковий.

Виробнича практика з туристичного обслуговування проводиться на базах практики. Базами практики можуть бути підприємства / організації різних форм власності, які працюють на ринку туристичних послуг. Орієнтовні бази виробничої практики з туристичного обслуговування – туроператори, туристичні фірми, турагенції; різні види засобів тимчасового розміщення туристів (готелі, мотелі тощо); підприємства-перевізники, які забезпечують транспортування туристів (авіакомпанії); екскурсійні підприємства; державні та громадські організації, що безпосередньо та опосередковано задіяні в сфері туризму і рекреації; туристичні клуби; державні відділи та управління, що здійснюють контроль та управління у туристичній галузі тощо.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному лінгвістичному університеті (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) та Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти Київського національного

лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) загальне керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснюється керівником навчальної і виробничої практики КНЛУ, деканом факультету туризму, бізнесу і психології та відповідальними за організацію практики від кафедри психології і туризму.

До початку практики відповідальний від кафедри психології і туризму проводить організаційний семінар з метою ознайомлення студентів з порядком організації та проходження практики, вимогами щодо оформлення звітної документації, правилами техніки безпеки, розпорядком дня, видами та строками звітності тощо.

Поточний контроль практики здійснюється керівником практики від кафедри шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи студентів. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної діяльності практикантів протягом всього періоду практики.

3. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

По закінченні тієї чи тієї практики студенти оформляють звітну документацію, зміст якої визначається програмами практик. До неї мають входити визначені програмами звітні матеріали (індивідуальний графік, щоденник практики, інформаційна, технологічна документація, звіт, характеристика та ін.). У звіті має бути коротко викладена фактично виконана робота студента згідно з індивідуальним завданням із зазначенням методів, завдяки яким отримано результати. Звіт з практики має бути написаний державною мовою, стиль науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок; послідовність викладення матеріалу – логічна. Усі сторінки текстової частини мають мати наскрізну нумерацію.

При виставленні підсумкової оцінки враховується формування інтегральної, загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання, а саме: рівень теоретичної підготовки майбутнього фахівця з туристичного обслуговування, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння професійними вміннями і навичками, дотримання графіку проходження практики, якість оформлення звітної документації та своєчасність її подання.

3.1. Навчальна туристично-краєзнавча практика

Система модульно-рейтингового контролю результатів проходження практики передбачає оцінювання таких складників:

Самостійна робота студента	**Захист звіту про проходження практики**
Підготовка звітної документації практики – 70 балів *(60 балів – звіт про проходження ознайомчої практики, 10 балів – ведення та оформлення щоденника практики)*	30 балів

Звітною документацією практики є щоденник практики та звіт про проходження навчальної туристично-краєзнавчої практики.

Складники звіту про проходження навчальної туристично-краєзнавчої практики:

	Вид роботи	Кількість балів
1.	Характеристика одного з видів туристсько-рекреаційних ресурсів м. Києва.	20
2.	Створення інформаційного буклета основних туристичних об'єктів м. Києва (за видами) у вигляді мультимедійної презентації.	40
	Загальна кількість балів	***60***

Критерії оцінювання характеристики туристсько-рекреаційних ресурсів:

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Характеристика об'єкта представлена повністю, виконана на високому рівні із дотриманням встановлених правил оформлення, містить обґрунтовані висновки.	10
2.	Характеристика об'єкта представлена повністю, виконана на достатньому рівні, але у тексті є незначні недоліки в оформленні та стилі. Висновки недостатньо обґрунтовані.	8 – 9
3.	Характеристика об'єкта представлена недостатньо повно, у тексті є недоліки в оформленні та стилі. Висновки недостатньо обґрунтовані.	6 – 7
4.	Характеристика об'єкта представлена неповно, у тексті є суттєві недоліки в оформленні та стилі. Висновки недостатньо обґрунтовані.	4 – 5
5.	Характеристика об'єкта практично відсутня, робота оформлена без дотримання вимог, висновки відсутні.	1 – 3
6.	Робота не представлена	0

Критерії оцінювання електронного буклета основних туристичних об'єктів м. Києва (у вигляді мультимедійної презентації):

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Презентація виконана на високому рівні із дотриманням основних вимог. Тема розкрита повністю. Матеріал викладено послідовно, чітко, логічно. Здобувачом застосовано творчий підхід у виконанні завдання. Презентація оформлена естетично.	25 – 30
2.	Презентація виконана на достатньому рівні із дотриманням основних вимог. Тема розкрита повністю. Проте у викладенні матеріалу є незначні недоліки. Здобувачом застосовано творчий підхід у виконанні завдання. Презентація оформлена естетично.	21 – 24
3.	Презентація виконана на достатньому рівні із незначним відхиленням від основних вимог. Тема розкрита повністю. Проте у викладенні матеріалу є незначні недоліки. Презентація оформлена недостатньо естетично.	16 – 20
4.	Презентація виконана із відхиленням від основних вимог. Тема розкрита недостатньо повно. У викладенні матеріалу є	11 – 15

	неточності та недоліки. Презентація оформлена недостатньо естетично.	
5.	Презентація виконана із недотриманням основних вимог. Присутні недоліки в оформлені та представлені матеріалів. Тема розкрита не повністю. Матеріал викладено непослідовно.	6 – 10
6.	Презентація виконана зі значними недоліками в оформлені та представлені матеріалів. Тема розкрита не повністю. Матеріал викладено непослідовно, нелогічно.	1 – 5
7.	Завдання невиконане.	0

3.2. Екскурсійна практика

Система модульно-рейтингового контролю результатів проходження екскурсійної практики передбачає оцінювання таких **складників:**

№ з/п	**Вид роботи**	**Кількість балів**
1.	Розробка технологічної документації екскурсії	50
2.	Проведення екскурсії	30
3.	Ведення та оформлення щоденника практики	10
4.	Презентація та захист звіту з практики	10

Звітною документацією практики є щоденник практики і звіт про проходження екскурсійної практики, який містить технологічну документацію екскурсії, розроблену здобувачем.

Форма підсумкового контролю – залік.

Умови допуску до заліку – вчасна підготовка звітної документації про проходження екскурсійної практики (звіту та щоденника практики) та представлення її керівнику практики на перевірку згідно з графіком.

Захист звіту про проходження екскурсійної практики відбувається у вигляді усної співбесіди.

3.3. Технологічна практика

Система модульно-рейтингового контролю результатів проходження технологічної практики передбачає оцінювання таких складників:

№ з/п	Види роботи	Кількість балів
1.	Виконання індивідуального завдання, підготовка і оформлення звіту про проходження технологічної практики	60
2.	Ведення та оформлення щоденника практики	10
3.	Захист звіту про проходження технологічної практики	30

Звітною документацією практики є щоденник практики і звіт про проходження технологічної практики, який містить результати виконання індивідуального завдання.

Форма підсумкового контролю – залік.

Умови допуску до заліку – вчасна підготовка звітної документації про проходження технологічної практики та представлення її керівнику практики на перевірку згідно з графіком.

Захист звіту про проходження технологічної практики відбувається у вигляді усної співбесіди.

3.4. Виробнича практика з туристичного обслуговування

Система модульно-рейтингового контролю результатів проходження виробничої практики з туристичного обслуговування передбачає оцінювання таких складників:

№ з/п	Види роботи	Кількість балів
1.	Виконання індивідуального завдання, підготовка і оформлення звіту про проходження практики	60

2.	Ведення та оформлення щоденника практики	10
3.	Захист звіту про проходження практики	30

Звітною документацією практики є щоденник практики і звіт про проходження виробничої практики з туристичного обслуговування, який містить результати виконання індивідуального завдання.

Форма підсумкового контролю – залік.

Умови допуску до заліку – вчасна підготовка звітної документації про проходження практики та представлення її керівнику практики на перевірку згідно з графіком.

Захист звіту про проходження технологічної практики відбувається у вигляді усної співбесіди.

Загальна сума балів за кожен вид практики дорівнює 100 балам.

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються за результатами проходження практики у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	

59 балів і нижче – FX – не зараховано.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами практики отримали менше 60 балів та відмітку «не зараховано», або не з’явилися для проходження практики без поважних причин, відраховуються з Університету за невиконання індивідуального навчального плану.

У кінці кожного навчального року керівники практики від кафедри подають керівнику практики від університету узагальнений звіт про проходження практики здобувачами за відповідний навчальний рік. Загальні підсумки практики підбиваються на засіданні вченої ради факультету.

Крім того, після проходження практик проводиться опитування здобувачів-практикантів, керівників практики, роботодавців (представників баз практики), інших стейкголдерів, результати якого використовуються для розроблення заходів, спрямованих на підвищення ефективності проходження практики та підготовки майбутніх фахівців з туристичного обслуговування.